

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudců Mgr. Aleny Krýlové a Mgr. Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: T.-K. F., proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, pošt. schr. 21/OAM, 170 34, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 10.12.2007, č.j. OAM-45-506/2006

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10.12.2007, č.j. OAM-45-506/2006 se zrušuje a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 10.12.2007 č.j. OAM-45-506/2006 uložil žalovaný žalobci povinnost uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním v částce 16.084,- Kč do 15 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí podle § 123 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“). Podle odůvodnění rozhodnutí byl žalovanému Správou uprchlických zařízení MV zaslán výkaz nedoplatků k zahájení řízení o úhradě nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince. Správní orgán řízení zahájil a vyzval žalobce aby se k věci vyjádřil, což však žalobce neučinil. Žalovaný zdůraznil, že žalobce se na území ČR zdržoval protiprávně, a proto byl zajištěn a umístěn v zařízení pro zajištění cizinců Velké Přílepy, kde pobýval do 7.3.2006. Rozhodnutí o správním vyhoštění nabylo právní moci dne 25.11.2005, ačkoliv je dosud nevykonatelné v důsledku podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany, vzniklé náklady zpochybnit nelze. Jde o náklady v souladu s vyhláškou ministra vnitra č. 447/2005

Sb., na stravu, pobyt a přepravu žalobce. Protože vzniklé náklady nebylo možno uhradit z jistoty, ani z peněžních prostředků cizince, které by bylo možno použít by i k částečné úhradě výdajů spojených s jeho pobytem v zařízení ve smyslu § 146 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., byla povinnost úhrady uložena podle § 123 odst. 7 zákona povinnému cizinci, který má být vyhoštěn. Samotná nevykonatelnost rozhodnutí o správním vyhoštění cizince nemá a nemůže mít vliv na plnění povinnosti úhrady nákladů správního vyhoštění, jak má na mysli ust. § 123 odst. 7 zákona o pobytu cizinců. Správní orgán proto rozhodl, jak je ve výroku jeho rozhodnutí uvedeno.

V podané žalobě žalobce namítl, že rozhodnutí je v rozporu s aplikovatelnou směrnicí č. 2003/9/EC ze dne 27.1.2003 stanovující minimální záruky přijetí žadatelů o azyl. Směrnice měla být do čs. právního řádu transponována ke dni 6.2.2005, nebyla-li transponována v plné míře, jsou české orgány povinny ji aplikovat přímo vůči jednotlivci, pokud ji neaplikují, má jednotlivce právo dovolávat se povinností tam určených vůči státu. Rozhodnutí je v rozporu s čl. 13 odst. 3 a 4 směrnice, podle *nichž členské státy mohou vyhradit poskytování všech nebo některých materiálních podmínek přijetí a zdravotní péče těm žadatelům, kteří nemají dostatečné vlastní prostředky k dosažení odpovídající životní úrovně pro zajištění zdraví a živobytí; členské státy mohou po žadatelích požadovat částečnou nebo úplnou úhradu nákladů mají-li dostatečné prostředky, například pokud po přiměřenou dobu pracovali.* Žalobce uvedl, že po zajištění projevil úmysl požádat o mezinárodní ochranu, tudíž se na něho vztahovala pravidla směrnice a podle čl. 13 směrnice na něm mohla být úhrada nákladů požadována, pokud by měl dostatečné prostředky. Žalobce však dostatečné prostředky nemá, jeho příjmy jsou tvořeny finančním příspěvkem ministerstva vnitra, vypláceným osobám s uděleným vízem strpění (měsíčně 5.002,- Kč). Žalobce proto navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na tom, co uvedl v napadeném rozhodnutí. Uvedl, že dne 19.11.2005 bylo žalobci vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, téhož dne bylo vydáno i rozhodnutí o zajištění žalobce do zařízení pro zajištění cizinců, kde se žalobce nacházel až do dne 7.3.2006. V souvislosti s jeho zajištěním vznikly žalovanému náklady v celkové výši 16.084,- Kč. Jelikož tyto náklady nebylo možné uhradit z jistoty ani z peněžních prostředků cizince, které by bylo možno použít, by i k částečné úhradě výdajů spojených s jeho pobytem v zařízení ve smyslu ust. § 146 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, byla tato povinnost ve smyslu § 123 odst. 7 zákona uložena cizinci, který má být vyhoštěn. Žalovaný uvedl, že stravné a ubytování by měl žalobce zdarma, pokud by byl v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany hlášen v azylovém zařízení. Žalovaný dále poukázal na ust. § 85a odst. 2 zákona o azylu, podle kterého právní postavení cizince vyplývající z jeho umístění v zařízení pro zajištění cizinců není prohlášením o mezinárodní ochraně nebo podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany dotčeno. Žalobce byl proto po dobu svého zajištění a umístění v ZZC podroben režimu zákona o pobytu cizinců. Důvod k přímé aplikaci namítané směrnice nebyl dán, žalobce projevil úmysl požádat o mezinárodní ochranu až po zahájení řízení o správním vyhoštění, po zajištění a umístění do ZZC. Již po dobu několik měsíců má žalobce možnost pracovat, může tedy uvedený obnos splatit, dostává i pětistíkový měsíční příspěvek. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Z podnětu podané žaloby soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel při tom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, jak soudu ukládá ust. § 75 odst. 1,2 s.ř.s. Soud vycházel z obsahu správního spisu a o žalobě rozhodl bez nařízení ústního jednání (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).

Součástí správního spisu byl kromě napadeného rozhodnutí mj. i výkaz nedoplatků vydaný Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, Zařízení pro zajištění cizinců Velké Přílepy, který obsahoval strukturované vyčíslení nákladů vynaložených na žalobcovo zajištění a jeho pobyt v daném zařízení.

Žaloba je důvodná.

Podle § 123 odst. 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., ve znění účinném v době rozhodování žalovaného, se náklady spojené se správním vyhoštěním hradí z jistoty; nelze-li je uhradit z jistoty, uhradí se, byť i částečně, z peněžních prostředků cizince, který má být vyhoštěn na základě rozhodnutí o správním vyhoštění. V dalších odstavcích tohoto ustanovení následuje výčet dalších osob, jimž má být povinnost úhrady nákladů uložena pro případ, že nebylo možno uhradit náklady podle předchozích odstavců. První možností (jak uvedeno výše) je tedy jistota, pak peněžní prostředky cizince, poté se osobou povinnou stává ten, kdo se k tomu zavázal v pozvání ověřeném policií, poté ten, kdo cizince zaměstnal bez povolení k zaměstnání, ten, kdo zaměstnání bez povolení k zaměstnání zprostředkoval, dopravce, který nesplnil svou povinnost podle § 104 zákona, a konečně policie či ministerstvo. Podle § 123 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb. platí, že nejsou-li náklady spojené se správním vyhoštěním cizince uhrazeny z jistoty nebo z peněžních prostředků cizince, stanoví policie nebo ministerstvo rozhodnutím, kdo a v jaké výši je povinen tyto náklady nebo jejich část uhradit.

Prvním zdrojem úhrady nákladů jsou tedy vlastní prostředky cizince – ať už se jedná o předem složenou jistotu (finanční částku, kterou je cizinec povinen na požádání orgánu udělujícího vízum předložit k žádosti o udělení víza), nebo o jiné peněžní prostředky, jimiž cizinec disponuje.

Přestože zákon o pobytu cizinců neobsahuje definici „peněžních prostředků“, užívá tento pojem i na jiných místech. Podle § 137 zákona je policie při umisťování cizince do zařízení pro zajištění cizinců oprávněna provést osobní prohlídku a prohlídku osobních věcí cizince za účelem zjištění, zda u sebe cizinec mj. nemá peněžní prostředky. Pokud je zjištění policie v tomto ohledu kladné, policie peněžní prostředky zadrží a po zadržení je pak předá k úschově provozovateli zařízení. Stejně tak budou v souladu s § 145 odst. 3 zákona uschovány peněžní prostředky, kterých cizinec nabude během svého zajištění. Podle § 146 zákona je pak ministerstvo oprávněno použít za určitých podmínek uschované peněžní prostředky zajištěného cizince k úhradě, byť i částečné, výdajů spojených s jeho pobytem v zařízení a se správním vyhoštěním.

„Peněžními prostředky“ má tedy zákon na mysli faktické prostředky, kterými cizinec disponoval při zadržení a které jsou u něj zjištěny a zajištěny; nejedná se tak o jakékoliv eventuálně v budoucnu získané prostředky cizince.

Povinností správních orgánů je ještě před vyhoštěním cizince odčerpat zajištěné prostředky ke stanovenému účelu. Pokud takto nelze vynaložené náklady uhradit, je na místě uložit takovou povinnost dalším osobám, jež zákon výslovně označuje. Cizinec sám je v této fázi již z plnění povinnosti vyloučen pro nemožnost plnit. Nelze-li uložit povinnost hradit náklady ani dalším osobám přicházejícím v úvahu, nese tyto náklady vždy již stát – tedy policie nebo ministerstvo (srov. k tomu blíže rozhodnutí Nejvyššího správního soudu publikované pod č. 1909/2009 Sb. NSS). Ostatně význam pojmu „peněžní prostředky cizince“ je patrný už jen z toho, že náklady vyhoštění z nich mají být hrazeny „byť i jen částečně“. Je zřejmé, že tato hranice (až do jaké výše lze uložit povinnost k úhradě přímo cizinci) je dána právě výší částky, kterou má správní orgán od cizince k dispozici poté, co jej zadržel a zajistil. Formulace „byť i jen částečně“ by jinak vedla k nesmyslným interpretačním výsledkům: jako by tak správní orgán mohl (podle libosti – protože jiná kritéria tu nejsou dána) určovat, jakou část nákladů předepíše k úhradě cizinci a jakou někomu jinému. Takový výklad nemůže obstát; i z toho je jasné, že povinnost cizince k úhradě nákladů je omezena jen do výše peněžních prostředků, které měl fakticky v držení při zajištění a které má během jeho zajištění v úschově správní orgán.

Na místě není argumentovat směrnicí, kterou se stanoví minimální normy přijímání žadatelů o azyl, a jejím vertikálním přímým účinkem: ustanovení, které žalobce cituje, se týká podmínek hrazení nákladů na materiální péči o žadatele o azyl, nikoli nákladů souvisejících se správním vyhoštěním (bez ohledu na to, že žalobce jakožto kandidát správního vyhoštění byl v době vydání napadeného rozhodnutí též žadatelem o azyl). To však na důvodnosti této námitky nic nemění: žalobcovu názoru je totiž příznivý výklad samotného zákona, resp. ustanovení jeho § 123.

V tomto duchu opakovaně rozhoduje i Nejvyšší správní soud (kromě již zmíněného č. 1909/2009 Sb. NSS srov. např. rozhodnutí ze dne 22. 7. 2009, č. j. 3 As 7/2009-49). _

Městský soud proto zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení [§ 78 odst. 1 a 4 soudního řádu správního (zákon č. 150/2002 Sb.; dále jen „s. ř. s.“)]; v něm bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch; žalobce v řízení uspěl, od soudního poplatku byl však osvobozen a žádné další náklady mu v řízení nevznikly; proto ani on nemá na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost za podmínek stanovených v § 102 a násl. s. ř. s. u Městského soudu v Praze, a to ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozsudku. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej

zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 22. září 2010

JUDr. Eva Pechová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Pekárková Marie